

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Забезпечення прав і свобод людини є важливою функцією правової системи країни, однак у практиці можуть відбуватися випадки недодержання цих гарантій. В період воєнного часу це питання стає ще більш актуальним і потребує швидких вирішень.

Закон України «Про правовий режим воєнного стану» у статті першій зазначає, що воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності.

Для відвернення загрози збройної агресії та небезпеки державної діяльності України певним органам державної влади можуть надаватися необхідні повноваження, які можуть передбачати суттєві обмеження прав і свобод людини і громадянина, зокрема такі: примусове відчуження майна, що перебуває у приватній або комунальній власності, вилучати майно державних підприємств, державних господарських об'єднань для потреб держави в умовах правового режиму воєнного стану в установленому законом порядку та видавати про це відповідні документи встановленого зразка, запроваджувати у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, комендантську годину (заборону перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень), а також встановлювати спеціальний режим світломаскування, встановлювати у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, особливий режим в'їзду і виїзду, обмежувати свободу пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також рух транспортних засобів.

Розглядаючи теоретичні аспекти обмежень прав людини, Ю. О. Фігель зазначає, що обмеження являють собою певні юридичні та фактичні наслідки у вигляді «некомфортних» умов для реалізації правових інтересів відповідних фізичних та/чи юридичних осіб, права і свободи яких обмежуються, з одночасним задоволенням певних законних інтересів суб'єкта владних повноважень, який запровадив ці обмеження, або інтересів третьої особи, що зацікавлена у введенні таких обмежень. Тобто, ми можемо сказати, що саме додержанням та

захистом прав і свобод людини визначається необхідність у створенні певних обмежень. Однак треба зауважити, що слід ретельно аналізувати законодавство щодо обмежень прав і свобод людини, а особливо перевіряти доцільність підстав для запровадження таких законів.

Доцільність тих чи інших проваджень має бути чітко обґрунтована, адже є тонка грань між необхідними обмеженнями та такими, які влада будь-якої держави може використовувати у своїх цілях. Це є одним з аспектів, на який варто звертати увагу особам, на яких поширюється дія надзвичайного режиму, а саме воєнного стану

Конституція України в статті 27 зазначає, що кожна людина має невід'ємне право на життя, а обов'язок держави – захищати життя людини (конституція України). Але очевидно, що під час будь-якого воєнного конфлікту життя та здоров'я людини знаходяться у небезпеці. Законодавство України досить чітко обумовлює механізми забезпечення прав і свобод людини під час воєнного стану.

Потрібно мати на увазі, що створювати необхідні умови безпеки є найголовнішим завданням самої людини в умовах воєнного стану. Запобігати злочинам, активно співпрацювати з правоохоронними органами для пришвидшення розкриття справ, захищати власне рухоме та нерухоме майно, власні честь і гідність, за можливості надавати допомогу громадянам, що її потребують, та насамперед, дотримуватись базових правил збереження власного життя здоров'я – це найголовніша складова збереження населення країни в умовах воєнного стану.

Для виконання цієї мети існують такі практичні механізми самозахисту від як звернення до органів влади (зокрема, гарячі лінії уряду), правозахисних організацій, представників міжнародних організацій, тощо.

За для створення необхідних умов забезпечення прав і свобод людини і громадянина в умовах воєнного стану з боку держави, є доцільним підвищення контролю за діяльністю виконавчої та судової влади, забезпечення просвітницької діяльності спрямованої на підвищення рівню правової освіченості громадян.

Таким чином, можемо зробити висновок, що в період дії воєнного стану можуть обмежуватися деякі конституційні права і свободи громадян. В цих умовах основне право кожної людини, а саме невід'ємне право на життя, є повністю незахищеним, тому кожна особа має дотримуватися певних правил та використовувати практичні механізми самозахисту. З боку держави є необхідним зосередження та використання всіх ресурсів для створення сприятливих умов для дотримання прав і свобод людини і громадянина.